

Отруї

Микола Костомаров

Ой живець удова, та ще й не сама,
А живець вона з своєю дочкою;
Ізлюбився козак з молодого дівкою,
Ізлюбився, заручився та й ізвінчався,
Продав свою хату – у жінчину вбрався.
Та живуть вони вже чотири роки,
Та вже стали приглядати сусіди збоку,
Що козак дбає та заробляє,
А теща збирає, казна-де діває;
Що козак вистачує та діткам готує,
А жінка помандрує та й прогайнує.
Жалковалась донька своєї матері:
– А що мені, мати, веліти мусиш?
Чи мені з моїм лихим мужем жити,
Чи мені йому, мати, що ізробити?
Та не можна ж, мати, мені з мужем жити,
Бо не хоче він мене як треба любити!
Що він мене, молодую, нікуди не пускає,
А як піду нишком, так він іще й лає;
А як піду у корчму з горя погуляти,
Так він бурчить: "Треба дітей годувати".
А як піду до вдовиці на вечорниці,
Так він бурчить: "Так робить не годиться".
А як коли з хлопцями посміюся,
Так він товче, що я гріха наберуся.
Йому, бач, все можна, а мені нічого:
Колись по зимі я прогнала його
Із теплої хати та на двір спати,
Так він розприндався, хотів двері ламати!..
Така паскуда! Коли б я преж знала, –
Нізащо б такого мужа не взяла!
Не можна ж мені, мати, із мужем жити;
Треба його, мати, к чорту загубити!
– Ой ходім, доню, отруї копати,
Годі йому, бісові, нас зобижати! –
Ним на вісході зірка устала,
Мати з дочкою отруї копала.

Ним на вісході зоря забриніла,
Мати у горщику зілля варила;
А ввечері пізно їде козак з міста,
Везе жінці, й тещі, і діткам гостинці:
Жінці кораблик, тещі серпанок,
Маленькому хлопцеві голубий жупанок,
А маленькій дочці юпочку парчову,
Юпочку парчову, стрічечку шовкову.
Дітки маленькі батька привітають:
Цілюються, лашаються, на шию плигають;
А стара на печі чортом вовкує,
А молода жона по хаті розходжує
Та й каже мужові: – Ти, милий, здоровився,
Налив би меду та трошки напився,
Воно б тобі було на душу тривніше,
Та ще і горілочки, щоб був здоровіший. –
Налив козак меду та й випиває,
Та ще й горілочки – нічого не знає.
Та кріпка ж горілка – з ніг повалила.
– Чого се у мене голова заболіла!
Та наклали ви багато у мед сей хмелю,
Не всиджу на лавці – ляжу на постелю! –
Пішов козак до лежка лягати,
Піднявся та й впав, не зможе устати!
Квилять дітки маленькі край його,
А жінка стоїть стовбняком у порога,
А стара злізла із печі й сокоче:
– Оце так тому, хто старійшим бути хоче!
– Ох, бачу, бачу, що треба умерти:
Завдали ви мені, безвинному, смерті.
Нізащо схотіли мене ізгубити,
Прийшлося вам, дітки, тепер сиротіти.
О, будь їм ти батьком, мій праведний Боже!..
А жінці і тещі – прости їм, Боже!..